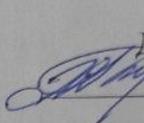

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений структурний підрозділ
«Любешівський технічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»
Випускна циклова (методична) комісія педпрацівників будівельного профілю,
будівництва та цивільної інженерії

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор коледжу
Анатолій Хомич

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

БЕЗБАР'ЄРНЕ МІСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Освітньо-професійна програма	Опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

<p>Розглянуто та схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньо-професійної програми «Опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн»</p>	<p>Протокол від <u>01.09.2025 р</u> № <u>1</u></p> <p>Керівник РПГ <u>Данилік С.М.</u> (прізвище, ініціали)</p>
<p>Розглянуто та схвалено на засіданні випускної циклової (методичної) комісії педпрацівників будівельного профілю, будівництва та цивільної інженерії</p>	<p>Протокол від <u>01.09.2025 р</u> № <u>1</u></p> <p>Голова ВЦМК <u>Данилік С.М.</u> (прізвище, ініціали)</p>
<p>Розглянуто та схвалено на засіданні методичної ради</p>	<p>Протокол від <u>01.09.2025 р</u> № <u>1</u></p> <p>Голова МР <u>Данилік С.М.</u> (прізвище, ініціали)</p>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Безбар'єрне міське середовище
Розробник(и)	Оласюк Валентина Сергіївна, викладач вищої категорії E-mail: valjaolasyuk30@gmail.com
Семестр вивчення навчальної дисципліни	Для нормативного і скороченого терміну навчання - 12 тижнів протягом VII-го семестру.
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 3 кредити ЄКТС 90 годин, з яких 36 годин становить контактна робота з викладачем (20 годин лекцій, 16 години практичних занять), 54 години становить самостійна робота. Форма контролю – залік. Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання–3 год. Курсовий проєкт (робота) (за наявності) – не передбачено.
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	фахова за вибором здобувача освіти
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з: «Вступ до спеціальності», «Метрологія і стандартизація», «Конструкції будівельні конструкції», «Матеріалознавство», «Технологія будівельного виробництва»
Додаткові умови	Для забезпечення вивчення таких дисциплін: «ОТОБВ», «Основи охорони праці», «Економіка будівництва»
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання дисципліни "Безбар'єрне міське середовище" є оволодіння майбутніми фахівцями теоретичних і практичних знань по проектуванню архітектурного середовища в якому б люди з обмеженими фізичними можливостями могли б жити і працювати на рівні з здоровими людьми, а також вміння застосовувати такі знання в своїй професійній діяльності при розробці нових планувальних рішень міського архітектурного середовища і реконструкції існуючої забудови.</p>	
<p>Завдання курсу полягає в тому, що вивчення дисципліни допоможе</p> <ul style="list-style-type: none"> - комплексно вирішувати задачі планування навколишнього середовища і будівельну рахування потреб осіб з обмеженими можливостями; - приймати ефективні рішення щодо вибору оптимальних рішень будівельного рахування м принципів доступності; - використовувати знання нормативно-технічних вимог на практиці; - підбирати зручні безпечно обладнання для доступності будівлі і приміщень 	

4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

I.K.Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та виконувати практичні в галузі будівництва та цивільної інженерії, використовуючи основні теорії і методи фундаментальних та прикладних наук; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми і приймати обґрунтовані рішення, працювати в команді інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 05. . Здатність демонструвати знання з фундаментальних дисциплін в предметній області будівництва та цивільної інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі використовуючи інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 09. Систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їх застосування для вирішення комплексної науково-прикладної задачі в галузі будівництва та архітектури.

ФК 01. Здатність читати будівельні креслення, користуватись нормативно-технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ на виконання і приймання будівельно-монтажних робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

ФК 05. Знання технологічних процесів при зведенні, опорядженні, експлуатації, ремонті та реконструкції об'єктів будівництва та інженерних мереж з дотриманням вимог охорони праці та виробничої санітарії.

ФК 10. Здатність розробляти і застосовувати типові об'ємно-планувальні і конструктивні рішення, готувати технічну документацію при проектуванні об'єктів будівництва на основі ідентифікації та застосування даних. Здатність вирішувати завдання проектування, зведення об'єктів будівництва та прокладання інженерних мереж у різних топографічних та геологічних умовах

5. Програмні результати навчання

РН 03. Здійснювати організацію робіт та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності.

РН 06. Використовувати різні джерела, в тому числі, сучасні інформаційні та комунікаційні технології, для ефективного пошуку, оброблення та аналізу інформації, спілкування на професійному та соціальному рівні.

РН 07. Аналізувати можливі ризики, виявляти фактори впливу для запобігання нещасних випадків та аварій на об'єктах будівництва; володіти основними методами захисту навколишнього середовища від можливих наслідків виробничої діяльності.

РН 08. Використовувати знання нормативних документів в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності при вирішенні задач будівництва та цивільної інженерії.

РН 09. Здійснювати обміри будівель та виконувати робочі креслення, уміння їх читати та коригувати, уявляючи роботу конструктивних елементів будівель, споруд та інженерних систем.

РН 10. Здійснювати оптимальний підбір та ефективне використання сучасних будівельних матеріалів, виробів та конструкцій, на підставі аналізу їх технічних характеристик та властивостей.

РН 20. Уміти працювати самостійно, планувати, аналізувати, контролювати, оцінювати власну роботу та роботу інших осіб.

РН 23. Уміти виконувати роботи в галузі будівництва: реконструкція та реставрація, посилення будівель та споруд, експлуатація та обслуговування будівель та споруд. Знати основні засади підготовки та реалізації дизайнерських проектів у будівництві. Виконувати пошуки оптимальних проектів за різними критеріями умов варіантного проектування

4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

І.К.Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та виконувати практичні в галузі будівництва та цивільної інженерії, використовуючи основні теорії і методи фундаментальних та прикладних наук; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми і приймати обґрунтовані рішення, працювати в команді. інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 05. . Здатність демонструвати знання з фундаментальних дисциплін в предметній області будівництва та цивільної інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі використовуючи інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 09. Систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їх застосування для вирішення комплексної науково-прикладної задачі в галузі будівництва та архітектури.

ФК 01. Здатність читати будівельні креслення, користуватись нормативно-технічною і довідковою літературою, дотримуватись вимог ДБН та ДСТУ на виконання і приймання будівельно-монтажних робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

ФК 05. Знання технологічних процесів при зведенні, опорядженні, експлуатації, ремонті та реконструкції об'єктів будівництва та інженерних мереж з дотриманням вимог охорони праці та виробничої санітарії.

ФК 10. Здатність розробляти і застосовувати типові об'ємно-планувальні і конструктивні рішення, готувати технічну документацію при проектуванні об'єктів будівництва на основі ідентифікації та застосування даних. Здатність вирішувати завдання проектування, зведення об'єктів будівництва та прокладання інженерних мереж у різних топографічних та геологічних умовах

5. Програмні результати навчання

РН 03. Здійснювати організацію робіт та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності.

РН 06. Використовувати різні джерела, в тому числі, сучасні інформаційні та комунікаційні технології, для ефективного пошуку, оброблення та аналізу інформації, спілкування на професійному та соціальному рівні.

РН 07. Аналізувати можливі ризики, виявляти фактори впливу для запобігання нещасних випадків та аварій на об'єктах будівництва; володіти основними методами захисту навколишнього середовища від можливих наслідків виробничої діяльності.

РН 08. Використовувати знання нормативних документів в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності при вирішенні задач будівництва та цивільної інженерії.

РН 09. Здійснювати обміри будівель та виконувати робочі креслення, уміння їх читати та коригувати, уявляючи роботу конструктивних елементів будівель, споруд та інженерних систем.

РН 10. Здійснювати оптимальний підбір та ефективне використання сучасних будівельних матеріалів, виробів та конструкцій, на підставі аналізу їх технічних характеристик та властивостей.

РН 20. Уміти працювати самостійно, планувати, аналізувати, контролювати, оцінювати власну роботу та роботу інших осіб.

РН 23. Уміти виконувати роботи в галузі будівництва: реконструкція та реставрація, посилення

будівель та споруд, експлуатація та обслуговування будівель та споруд. Знати основні засади підготовки та реалізації дизайнерських проектів у будівництві. Виконувати пошуки оптимальних проектів за різними критеріями умов варіантного проектування

4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

I.K.Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та виконувати практичні в галузі будівництва та цивільної інженерії, використовуючи основні теорії і методи фундаментальних та прикладних наук; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми і приймати обґрунтовані рішення, працювати в команді. інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 05. . Здатність демонструвати знання з фундаментальних дисциплін в предметній області будівництва та цивільної інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі використовуючи інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 09. Систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їх застосування для вирішення комплексної науково-прикладної задачі в галузі будівництва та архітектури.

ФК 01. Здатність читати будівельні креслення, користуватись нормативно-технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ на виконання і приймання будівельно-монтажних робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

ФК 05. Знання технологічних процесів при зведенні, опорядженні, експлуатації, ремонті та реконструкції об'єктів будівництва та інженерних мереж з дотриманням вимог охорони праці та виробничої санітарії.

ФК 10. Здатність розробляти і застосовувати типові об'ємно-планувальні і конструктивні рішення, готувати технічну документацію при проектуванні об'єктів будівництва на основі ідентифікації та застосування даних. Здатність вирішувати завдання проектування, зведення об'єктів будівництва та прокладання інженерних мереж у різних топографічних та геологічних умовах

5. Програмні результати навчання

РН 03. Здійснювати організацію робіт та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності.

РН 06. Використовувати різні джерела, в тому числі, сучасні інформаційні та комунікаційні технології, для ефективного пошуку, оброблення та аналізу інформації, спілкування на професійному та соціальному рівні.

РН 07. Аналізувати можливі ризики, виявляти фактори впливу для запобігання нещасних випадків та аварій на об'єктах будівництва; володіти основними методами захисту навколишнього середовища від можливих наслідків виробничої діяльності.

РН 08. Використовувати знання нормативних документів в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності при вирішенні задач будівництва та цивільної інженерії.

РН 09. Здійснювати обміри будівель та виконувати робочі креслення, уміння їх читати та коригувати, уявляючи роботу конструктивних елементів будівель, споруд та інженерних систем.

РН 10. Здійснювати оптимальний підбір та ефективне використання сучасних будівельних матеріалів, виробів та конструкцій, на підставі аналізу їх технічних

характеристик та властивостей.

PH 20. Уміти працювати самостійно, планувати, аналізувати, контролювати, оцінювати власну роботу та роботу інших осіб.

PH 23. Уміти виконувати роботи в галузі будівництва: реконструкція та реставрація, посилення будівель та споруд, експлуатація та обслуговування будівель та споруд. Знати основні засади підготовки та реалізації дизайнерських проектів у будівництві. Виконувати пошуки оптимальних проектів за різними критеріями умов варіантного проектування

4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

I.K. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та виконувати практичні в галузі будівництва та цивільної інженерії, використовуючи основні теорії і методифундаментальних та прикладних наук; нести відповідальність за результату своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми і приймати обґрунтовані рішення, працювати в команді. інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 05. . Здатність демонструвати знання з фундаментальних дисциплін в предметній області будівництва та цивільної інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі використовуючи інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 09. Систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їх застосування для вирішення комплексної науково-прикладної задачі в галузі будівництва та архітектури.

ФК 01. Здатність читати будівельні креслення, користуватись нормативно-технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ на виконання і приймання будівельно-монтажних робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

ФК 05. Знання технологічних процесів при зведенні, опорядженні, експлуатації, ремонті та реконструкції об'єктів будівництва та інженерних мереж з дотриманням вимог охорони праці та виробничої санітарії.

ФК 10. Здатність розробляти і застосовувати типові об'ємно-планувальні і конструктивні рішення, готувати технічну документацію при проектуванні об'єктів будівництва на основі ідентифікації та застосування даних. Здатність вирішувати завдання проектування, зведення об'єктів будівництва та прокладання інженерних мереж у різних топографічних та геологічних умовах

5. Програмі результати навчання

PH 03. Здійснювати організацію робіт та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності.

PH 06. Використовувати різні джерела, в тому числі, сучасні інформаційні та комунікаційні технології, для ефективного пошуку, оброблення та аналізу інформації, спілкування на професійному та соціальному рівні.

PH 07. Аналізувати можливі ризики, виявляти фактори впливу для запобігання нещасних випадків та аварій на об'єктах будівництва; володіти основними методами захисту навколишнього середовища від можливих наслідків виробничої діяльності.

PH 08. Використовувати знання нормативних документів в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності при вирішенні задач будівництва та цивільної інженерії.

PH 09. Здійснювати обміри будівель та виконувати робочі креслення, уміти їх читати та коригувати, уявляючи роботу конструктивних елементів будівель, споруд та інженерних

систем.

РН 10. Здійснювати оптимальний підбір та ефективне використання сучасних будівельних матеріалів, виробів та конструкцій, на підставі аналізу їх технічних характеристик та властивостей.

РН 20. Уміти працювати самостійно, планувати, аналізувати, контролювати, оцінювати власну роботу та роботу інших осіб.

РН 23. Уміти виконувати роботи в галузі будівництва: реконструкція та реставрація, посилення будівель та споруд, експлуатація та обслуговування будівель та споруд. Знати основні засади підготовки та реалізації дизайнерських проектів у будівництві. Виконувати пошуки оптимальних проектів за різними критеріями умов варіантного проектування

6. Вимоги до знань і вмінь

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- особливості застосування сучасних будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, а також технологій при створенні об'єктів містобудування, архітектури та будівництва;
- теоретичні основи архітектури будівель і споруд,
- основи реконструкції і архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- розробляти конструктивні рішення, а також виконувати креслення, готувати документацію архітектурно-містобудівних проектів;
- приймати рішення з урахуванням безпекових і санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних і техніко-економічних вимог і розрахунків;

7. Програма навчальної дисципліни

Вступ

Роль і значення дисципліни «Безбар'єрне міське середовище». Взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Визначення особливостей по мало мобільних групах населення.

1. ОСНОВИ БЕЗБАР'ЄРНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Основи безбар'єрної архітектури. Терміни та визначення понять. Нормативні документи. Аналіз доступності архітектурного середовища життєдіяльності маломобільних груп населення.

Практичне заняття

Ознайомлення з містобудівними вимогами формування безбар'єрного міського середовища за ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій»

Опрацювання прикладу аналізу елементів містобудівного простору в контексті формування безбар'єрного міського середовища на ієрархічних рівнях: місто, житловий район, квартал, парк.

2. ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Вимоги до земельних ділянок та організації будівель і споруд. Вимоги до середовища життєдіяльності маломобільних груп населення. Засоби безпеки, орієнтування, отримання інформації при користуванні середовищем.

Практичне заняття

Опрацювання прикладів застосування принципів формування безбар'єрного архітектурно-містоб

удівного середовища на рівнях: міста, житлового району, кварталу, парку на засадах адаптації. Опрацювання прикладів застосування принципів універсального дизайну або адаптації при формуванні архітектурно-містобудівного середовища в різних містобудівних умовах: історичного центру міста, нового житлового району.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН. ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Універсальний дизайн. Принципи формування безбар'єрної архітектури та принципи універсального дизайну

Практичне заняття

Підведення підсумків застосування прийомів універсального дизайну або адаптації при формуванні архітектурно-містобудівного середовища в різних містобудівних умовах

8. Тематичне планування навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№ п/п	Назва розділу і теми	Всього (год.)
1	Вступ	4
2	Основи безбар'єрної архітектури	32
3	Виміги до формування безбар'єрної архітектури	36
4	Універсальний дизайн. Принципи формування безбар'єрної архітектури	18
	ВСЬОГО	90

9. Критерії оцінки знань, умінь і навичок студентів

Контроль навчальної роботи здобувачів освіти і оцінювання здійснюються за 4-бальною (традиційною) шкалою:

Оцінка	Критерії оцінки
«2»	З допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу та викопує зі значними труднощами окремі елементи практичних завдань. Під час відповіді і при виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.
«3»	Без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами технічної і конструктивно-технологічної документації. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається помилок. Які може частково виправити.

«4»	Володіє основним навчальним матеріалом в усній, письмовій і графічній формах та застосовує його при виконанні практичних завдань як в типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обгрунтована. Виконує практичні завдання з типовим алгоритмом з консультацією викладача. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які може виправити.
«5»	Володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Бездоганно виконує практичні завдання як звикористанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.

10. Рекомендована література

1. Архіпова К.К., Єгоров Ю.П., Полікарпова Л.В. Проектування архітектурного середовища з урахуванням осіб з обмеженими фізичними можливостями :навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА,2018 р. 140с.
2. Інвалідність та суспільство: навч.-метод. посібник. / за заг. Редакцією Байди Л.Ю., Красюкової -Еннс О.В. Київ, 2012. 216 с. URL:
3. Безперешкодний доступ людей з інвалідністю та маломобільних груп населення:принципи та рекомендації.
4. Грибальський Ярослав Методика визначення доступності об'єкту громадського призначення для громадян з особливими потребами.
5. Створення безбар'єрного середовища та соціальна інклюзія:світовий досвід для України.Київ:Національний інститут стратегічних досліджень,2000.
6. Оласюк В.С. Конспект лекцій «Безбар'єрне міське середовище», 2022р.-134с.
7. Оласюк В.С. Методичні вказівки для виконання практичних робіт «Безбар'єрне міське середовище», 2024р.-19с.
8. Оласюк В.С. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи «Безбар'єрне міське середовище», 2024р.-7с.
9. Оласюк В.С. Методичні вказівки для виконання контрольних робіт «Безбар'єрне міське середовище», 2025р.-19с.